

» sancti ejus exultatione exultabunt. » Qui dicit, « Ibi » suscitabo cornu David, » Deus est. Ipse dicit, « Paravi » lucernam Christo meo, » quia et Christus noster est et Christus Patris : Christus noster est, cum salvat nos et regit nos, quomodo et Dominus noster, Filius autem Patris : Christus autem et noster et Patris. Nam si Patris Christus non esset, non diceretur superius, « Propter David servum tuum, » ne avertas faciem Christi tui¹. Super ipsum autem flo- » rebit sanctificatio mea. » Super Christum floret. Nemo hominum illam sibi assumat, quia ipse sanctificat : alioquin non erit verum, « Super ipsum autem florebit sanctificatio mea. » Gloria sanctificationis florebit. Sanctificatio ergo Christi in ipso Christo, potestas sanctificationis Dei in Christo. « Florebit » enim, quod dixit, ad gloriam vult pertinere. Quando enim florent arbores, tunc pulchræ sunt. Ergo sanctificatio in baptismo, inde floret, et claret. Unde cessit mundus huic pulchritudini? Quia in Christo floret. Nam pone illam in hominis potestate, quomodo floret, quando omnis caro foenum, et omnis claritas carnis ut flos foeni²?

¹ Psal. xxxi, 10. — ² Isai. xl, 6.

ENARRATIO

IN PSALMUM CXXXII.

Sermo ad plebem¹.

I. PSALMUS brevis est : sed valde notus et nominatus. « Ecce quam bonum et quam jucundum, habitare fratres » in unum². » Ita sonus iste dulcis est, ut et qui Psalterium nesciunt, ipsum versum cantent. Tam dulcis est, quam dulcis est charitas, quæ facit fratres habitare in unum. Et hoc quidem, fratres, non indiget interpretatione, aut expositione, quam bonum et quam jucundum sit habitare in unum : sed ea quæ sequuntur, habent aliquid quod pulsanibus aperiatur. Verumtamen ut ab isto versu descendat nobis intellectus universæ texturæ Psalmi, hoc primum etiam atque etiam consideremus, utrum de omnibus Christianis dictum sit, « Quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum : » an aliqui sint certi atque perfecti qui habitant in unum, nec ad omnes pertineat ista benedictio, sed ad quosdam, a quibus tamen descendat ad cæteros.

II. Ista enim verba Psalterii, iste dulcis sonus, ista suavis melodia, tam in cantico quam in intellectu, etiam monasteria peperit. Ad hunc sonum excitati sunt fratres, qui habitare in unum concupierunt : iste versus fuit tuba

¹ In Sermone isto ad plebem, adversus Donatistas disputat pro monachis Augustinus. — ² Psal. cxxxii, 1.

ipsorum. Sonuit per omnem orbem terrarum, et qui divisi erant, congregati sunt. Clamor Dei, clamor Spiritus sancti, clamor propheticus non audiebatur in Judæa; et auditus est in toto orbe terrarum. Adversus istum sonum surdi erant, inter quos cantabatur; et apertis auribus inventi sunt, de quibus dictum est, « Quibus non est nuntiatum de illo videbunt, et qui non audierunt intelligent¹. » Verumtamen, dilectissimi, si consideremus, de illo pariete circumcisionis prius nata est ista benedictio. Num enim omnes Judæi perierunt? Et unde Apostoli, filii Prophetarum, « Filii excussorum²? » Sicut jam scientibus loquimur. Unde illi quingenti, qui Dominum post resurrectionem viderunt, quos commemorat apostolus Paulus³? Unde illi centum-viginti, qui simul erant in uno loco post resurrectionem Domini et ascensionem in cœlum, quibus in uno loco constitutis supervenit Spiritus sanctus die Pentecostes missus de cœlo; sic missus, sicut promissus? Omnes inde erant et ipsi primi habitaverunt in unum, qui omnia quæ habebant vendiderunt, rerumque suarum pretia ad pedes Apostolorum posuerunt, sicut in Actibus Apostolorum legitur, « Et distribuebatur unicuique sicut cuique opus erat, et nemo dicebat aliquid proprium, sed erant illis omnia communia. » Et quid est, « In unum? Et erat illis, inquit, anima una et cor unum in Deum⁴. » Ergo ipsi prius audierunt, « Ecce quam bonum et quam jucundum, habitare fratres in unum. » Primi audierunt, sed non soli audierunt, non enim usque ad illos ista dilectio et unitas fratrum venit. Venit enim et ad posteros ista charitatis exultatio, et votum Deo. Vovetur enim aliquid Deo, et dictum est, « Vovete, » et reddite Domino Deo vestro⁵. » Melius est autem non

¹ Isai. Lxv, 1. — ² Psal. cxxvi, 4. — ³ 1 Cor. xv, 6. — ⁴ Act, 1, 11, et iv. — ⁵ Psal. Lxxv, 12.

vovere, quam vovere et reddere¹. Sed debet esse impiger animus, ut et voveat, et reddat; ne cum se minus idoneum putat ad reddendum, piger sit ad vovendum. Plane nunquam reddet, si de suo se putaverit redditurum.

III. Ex voce hujus Psalmi appellati sunt et monachi, ne quis vobis de isto nomine insultet Catholicis. Quando vos recte hæreticis de Circellionibus insultare cœperitis, ut erubescendo salventur; illi vobis insultant de monachis. Primo si comparandi sunt, vos videte: si verbis vestris opus est, jam laboratis. Non opus est, nisi ut admoneatis unumquemque ut attendat: solum attendat, et comparet. Quid opus est verbis vestris? Comparentur ebrii cum sobriis, præcipites cum consideratis, furentes cum simplicibus, vagantes cum congregatis. Sed tamen dicere consueverunt; Quid sibi vult nomen monachorum? Quanto melius dicimus nos, Quid sibi vult nomen Circellionum? Sed non, inquit, vocantur Circelliones. Forte corrupto sono nominis eos appellamus. Dicturi sumus vobis integrum nomen ipsorum? Forte Circumcelliones vocantur, non Circelliones. Plane si hoc vocantur, exponant quid sint? Nam Circumcelliones dicti sunt, quia circum cellas vagantur. Solent enim ire hac illac, nusquam habentes sedes; et facere quæ nostis, et quæ illi norunt, velint nolint.

IV. Verumtamen, charissimi, sunt et qui monachi falsi sunt; et nos novimus tales: sed non perit fraternitas pia, propter eos qui profitentur quod non sunt. Tam sunt enim monachi falsi, quam et clerici falsi, et fideles falsi. Omnia genera, fratres mei, tria quæ aliquando vobis commendavimus, et ut puto non semel, habent bonos suos², habent malos suos. De tribus enim ipsis generibus dictum est, « Duo in agro, unus assumetur, et unus re-

¹ Eccli. v, 4. — ² Vide supra in Psal. xcix, 12, 13.

» linquetur ; et duo in lecto , unus assumetur , et unus
 » relinquetur ¹ : et duæ in molendino , una assumetur ,
 » una relinquetur ². » In agro sunt , qui gubernant Ec-
 clesiam. Unde dicit Apostolus , (videte si non in agro erat :)
 Ego plantavi , Apollo rigavit : sed Deus incrementum
 « dedit ³. » In lecto autem eos intelligi voluit , qui ama-
 verunt quietem ; per lectum enim quietem voluit intelligi ;
 non se miscentes turbis , non tumultui generis humani ,
 in otio servientes Deo : et inde tamen unus assumetur , et
 unus relinquetur. Sunt ibi probi , et sunt ibi reprobī. Ne
 expavescatis quando ibi inveniuntur reprobī : nam et la-
 tent quidam , qui non inveniuntur nisi in fine. Duæ item
 in molendino : ex nomine generis fœminini appellavit ; ple-
 bes enim intelligi voluit. Quare in molendino ? Quia in
 isto mundo versantur , ubi molendinum intelligitur ; quia
 sic vertitur mundus iste , quomodo mola : vae enim quos
 conterit. Sic ibi versantur fideles boni , ut una ex eis con-
 sumatur , altera assumatur. Quasdam enim actiones mundi
 faciunt dilectores sæculi , fraudatores , simulatores. Alii
 autem sic ibi sunt , quomodo ait Apostolus , « Et qui
 » utuntur hoc mundo , tanquam non utentes sint : præ-
 » terit enim figura hujus mundi : volo vos sine sollicitu-
 dine esse ⁴. » Audis quæ assumetur de molendino ? Certe
 enim multa peccata videntur ad divites pertinere. Cum
 enim plus agunt , et plus administrant , et plus ad eos
 pendet res familiaris ampla , difficile est ut non plura
 peccata contrahant : et de illis dictum est , « Quia facilius
 » est intrare camelum per foramen acus , quam divitem
 in regnum cœlorum ⁵. » Et cum contristati essent Disci-
 puli pro illis , de quibus jam desperabant , consolatus est
 eos Dominus dicens , « Quæ hominibus impossibilia sunt ,

¹ Matth. xxiv, 40. — ² Luc. vii, 34, 35. — ³ I Cor. iii, 6. — ⁴ Id. vii, 31.
 — ⁵ Matth. xix, 24.

» Deo facilia sunt ¹. » Quomodo autem illud facile facit
 Deus ? Audi Apostolum , si non negligas quod præcepit :
 « Præcipite , inquit , divitibus hujus sæculi , non superbe
 » sapere ². » Invenis enim pauperem superbientem , di-
 vitem humilem , Christianum bene considerantem quia
 illa omnia prætereunt et præterfluunt , quia nihil attulit
 in hunc mundum , nihil potest de mundo auferre , cogi-
 tantem quemadmodum dives ille , qui ardebat in flamma
 apud inferos , guttam sibi distillari de digito desideravit
 ejus , qui micas de mensa ejus concupierat ³. Cogitantes
 ista faciunt quod ait Apostolus , « Neque sperare in incerto
 » divitiarum , sed in Deo vivo , qui præstat nobis omnia
 » abundanter ad fruendum. Divites sint , inquit , in ope-
 » ribus bonis , facile tribuant , communicent , thesauri-
 » zent. » Et quid inde illis lucri ? « Thesaurizent sibi fun-
 » damentum bonum in futurum , ut apprehendant veram
 » vitam ⁴. » Ecce quæ assumetur de molendino. Qualis
 autem dives ille erat , qui induebatur purpura et bysso ,
 et epulabatur quotidie splendide , et jacentem ad januam
 suam pauperem contemnebat , relinquetur. Quia de mo-
 lendino una assumetur , et una relinquetur.

V. Sic dicit et Ezechiel de tribus personis , in quibus
 non absurde tria hæc genera intelligimus. « Cum miserit
 » Dominus gladium in terram , etsi fuerint in medio eo-
 » rum Noë , Daniel et Job , non liberabunt filios neque
 » filias ; sed ipsi soli salvi erunt ⁵. » Jam illi olim liberati
 sunt , sed in istis tribus nominibus tria genera quædam
 significavit. Noë significat rectores Ecclesiæ , quia ipse
 arcam in diluvio gubernavit ⁶. Daniel autem vitam quietam
 elegit , in cœlibatu servire Deo , id est , uxorem non
 quærens. Erat vir sanctus , in desideriis cœlestibus vitam

¹ Matth. xix, 24, 26. — ² I Tim. vi, 17. — ³ Luc. xvi, 24. — ⁴ I Tim.
 vi, 17-19. — ⁵ Ezech. xiv, 13, 14. — ⁶ Gen. vii, 14.

gerens¹; tentatus in multis, et inventus aurum obrizum. Quam quietus erat, qui et inter leones securus erat? Ergo in nomine Danielis, qui etiam « Vir desideriorum² » est appellatus, sed utique castorum atque sanctorum, significantur servi Dei, de quibus dicitur: « Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum. » In nomine Job significatur una illa de molendino, quæ assumetur. Habebat enim uxorem, habebat filios, habebat multas divitias³; et tam multa habebat in isto sæculo, ut diabolus hoc ei objiceret, quia non gratis, sed propter ea quæ acceperat, colebat Deum. Hoc objecit adversarius sancto viro: et in tentationibus suis probatus est quam gratis Job coleret Deum, et non propter illa quæ acceperat sed propter eum qui dederat. Amisissis itaque omnibus repentina afflictione et tentatione, amissa hæreditate, amissis hæredibus, sola conjuge sibi relicta, non ad consolationem, sed ad tentationem, ait quod nostris: « Dominus dedit, Dominus abstulit; sicut Domino placuit, » ita factum est: sit nomen Domini benedictum⁴. » Impletum est in eo quod quotidie cantamus, si et moribus consonemus: « Benedicam Dominum in omni tempore, » semper laus ejus in ore meo⁵. » Ergo in istis tribus nominibus significata sunt tria genera hominum, et in illis tribus rursus in Evangelio, quæ commemoravi.

VI. Quid ergo dicunt illi qui nobis de nomine monachorum insultant? Fortasse dicturi sunt, nostri non vocantur Circumcelliones: vos illos ita appellatis contumelioso nomine; nam nos eos ita non vocamus. Dicant quid eos vocent, et audietis. Agonisticos eos vocant. Fatemur et nos honesto nomine, si et res conveniret. Sed interim illud videat Sanctitas Vestra: Qui nobis dicunt, Ostendite

¹ Dan. vi, 22, et xiv, 30. — ² Dan. x, 11. — ³ Job. 1, 2, 3. — ⁴ Job. 1, 21. — ⁵ Psal. xxxiii, 2.

ubi scriptum sit nomen monachorum, ostendant ubi scriptum sit nomen Agonisticorum. Sic eos, inquit, appellamus propter agonem. Certant enim: et dicit Apostolus, « Certamen bonum certavi¹. » Quia sunt qui certant adversus diabolum, et prævalent, milites Christi Agonistici appellantur. Utinam ergo milites Christi essent, et non milites diaboli, a quibus plus timetur². Deo laudes, quam fremitus leonis. Hi etiam insultare nobis audent, quia fratres, cum vident homines, Deo gratias dicunt³. Quid est, inquit, Deo gratias? Ita-ne surdus es, ut nescias quid sit, Deo gratias? Qui dicit, Deo gratias, gratias agit Deo. Vide si non debet frater Deo gratias agere, quando videt fratrem suum. Num enim non est locus gratulationis, quando se invicem vident qui habitant in Christo? Et tamen vos Deo gratias nostrum ridetis: Deo laudes vestrum plorant homines. Sed certe reddidistis rationem de nomine, quare appelletis Agonisticos. Ita fiat, ut appellatis; ita fiat, omnino favemus. Præstet Dominus ut illi contra diabolum certent, et non contra Christum, cujus persequuntur Ecclesiam. Tamen quia certant, dicitis Agonisticos; et invenistis unde appelletis, quia dixit Apostolus, « Bonum agonem certavi⁴. » Quare ergo et nos non appellemus monachos, cum dicat Psalmus: « Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres » in unum? *Μόνος* enim unus dicitur: et non unus quomodocumque; nam et in turba est unus, sed una cum multis unus dici potest, *μόνος* non potest, id est, solus: *μόνος* enim unus solus est. Qui ergo sic vivunt in unum, ut unum hominem faciant, ut sit illis vere quod scriptum est, « Una anima et unum cor⁵; » multa corpora, sed non multæ animæ; multa corpora, sed non multa corda;

¹ 2 Tim. iv, 7. — ² Vox Circumcellionum. — ³ Vox Monachorum. — ⁴ 2 Tim. iv, 7. — ⁵ Act. iv, 32.

recte dicitur *μὶνος*, id est unus solus. Unde et ille unus sanabatur in piscina. Respondeant nobis, et exponant, qui insultant nomini monachorum, quare ille qui inventus est trigenta octo annos habens in infirmitate, hoc respondisset Domino: « Cum mota fuerit aqua, non habeo qui » deponat me, alius ante me descendit ¹. » Descenderat unus, jam alius non descendebat. Unus solus sanabatur, unitatem Ecclesiae figurabat. Merito insultant nomini unitatis, qui se ab unitate præciderunt. Merito illis displicet nomen monachorum, quia illi nolunt habitare in unum cum fratribus; sed sequentes Donatum, Christum dimiserunt. Hæc de uno, et uno solo audivit Charitas Vestra: jam jucundemur cum Psalmo, ut sequentia videamus. Brevis est, potest a nobis curri, quantum Dominus suggerit. Puto enim ex his quæ dicta sunt, patere posse quæ sequuntur, quamvis illa videantur obscura.

VII. « Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum. » Ostendebat, qui dicebat, « Ecce. » Videmus et nos, fratres, et benedicimus Deum; et oramus, ut dicamus et nos, « Ecce, » Et cui rei similes sunt, dicat Psalmus: « Sicut unguentum in capite, quod » descendit in barbam, barbam Aaron; quod descendit in » oram vestimenti ejus ². Aaron » quid erat? Sacerdos. Quis est sacerdos, nisi unus sacerdos, qui intravit in sancta sanctorum? Quis est iste sacerdos, nisi qui fuit et victima et sacerdos? nisi ille qui cum in mundo non inveniret mundum quod offerret, se ipsum obtulit? In capite ipsius unguentum; quia totus Christus cum Ecclesia: sed a capite venit unguentum. Caput nostrum Christus est, crucifixum et sepultum, resuscitatum ascendit in cœlum; et venit Spiritus sanctus a capite: quo? Ad barbam. Barba significat fortes, barba significat juvenes stre-

¹ Joan. v, 7. — ² Psal. cxxxii, 2.

nuos, impigros, alacres. Ideo quando tales describimus, Barbatus homo est, dicimus. Ergo illud primum unguentum descendit in Apostolos, descendit in illos qui primos impetus sæculi sustinuerunt; descendit ergo in illos Spiritus-sanctus. Nam et illi qui primum in unum habitare cœperunt, persecutionem passi sunt: sed quia descenderat unguentum in barbam, passi sunt, non victi. Etenim et caput jam passum præcesserat, unde descendit unguentum. Præcedente tali exemplo, quis vinceret barbam?

VIII. Ex illa barba erat Stephanus sanctus. Et hoc est non vinci, ut charitas non vincatur ab inimicis. Nam visi sunt sibi vicisse, qui persecuti sunt sanctos. Illi cædebant, illi cædebantur; illi occidebant, illi occidebantur. Quis non putaret illos vincere, illos vinci? Sed quia non victa est charitas, ideo unguentum descendit in barbam. Attende Stephanum. Sæviebat in illo charitas: sæviebat in eos, cum audirent; rogavit pro eis, cum lapidarent. Quid enim ait, cum audirent: « Dura cervice et incircumcisi corde » et auribus, vos semper restitistis Spiritui sancto ¹. » Vide barbam. Numquid adulavit? numquid timuit? Illi cum audirent ista, quæ in illos dicebantur: (Quasi sæviebat enim Stephanus, sæviebat ore, corde diligebat; et non est victa charitas ipsa in eo. Nam illi) abhorrentes a verbo, tanquam tenebræ fugientes a lumine, ad lapides currere cœperunt, Stephanum lapidare. Sicut antea Stephani verba lapidabant illos, sic postea lapides eorum Stephanum. Quando debuit plus irasci Stephanus, quando lapidabatur, an quando audiebatur? Ecce mitis factus est cum lapidaretur, et sæviebat cum audiretur. Quare sæviebat cum audiretur? Quia mutare volebat eos, a quibus audiebatur. Venientibus in se lapidibus non victa est charitas: quia unguentum a capite in barbam descenderat, et audie-

¹ Act. vii, 51.

rat ab ipso capite, « Diligite inimicos vestros, et orate pro » eis qui vos persequuntur¹. » Audierat ab ipso capite pendente in cruce, et dicente: « Pater ignosce illis, quia » nesciunt quid faciunt². » Eo modo ergo unguentum a capite descenderat in barbam; quia et ille cum lapidaretur, fixo genu ait: « Domine, ne statuas illis hoc peccatum³. »

IX. Ergo illi tanquam barba erant. Multi enim fortes erant, et multas persecutiones passi sunt. Sed si neque a barba descendisset unguentum, modo monasteria non haberemus. Sed quia descendit et in oram vestimenti: sic enim ait: « Quod descendit in oram vestimenti ejus: » secuta est Ecclesia, de veste Domini peperit monasteria. Nam vestis sacerdotalis Ecclesiam significat. Ipsa est vestis de qua dicit Apostolus: « Ut exhiberet sibi gloriosam » Ecclesiam, non habentem maculam, neque rugam⁴. » Mundatur, ut non habeat maculam; extenditur, ut non habeat rugam. Ubi eam extendit fullo, nisi in ligno? Videmus quotidie a fullonibus tunicas quodam modo crucifigi: crucifiguntur, ut rugam non habeant. Quid est ergo ora vestimenti? Fratres mei, in ora vestimenti quid accepturi sumus? Ora, finis vestimenti est. Quid accepturi sumus in fine vestimenti? An quia in fine temporum habitura erat Ecclesia fratres habitantes in unum? An in ora perfectionem intelligimus, quia in ora vestimentum perficitur, et illi perfecti qui norunt habitare in unum? Illi perfecti qui legem implent. Quomodo autem impletur lex Christi ab eis qui habitant fratres in unum? Audi Apostolum, « Invicem onera vestra portate, et sic » implebitis legem Christi⁵. » Hæc est ora vestimenti. Quomodo, fratres mei, intelligimus, quam oram dicat, quo potuit descendere unguentum? Non puto quod oram

¹ Matth. v, 44. — ² Luc. xxiii, 34. — ³ Act. vii, 59. — ⁴ Ephes. v, 27. — ⁵ Galat. vi, 2.

vestimenti in lateribus voluit intelligi. Sunt enim oræ in lateribus. Sed a barba descendere unguentum ad oram potuit, quæ in capite est, ubi aperitur capitium. Tales sunt qui habitant in unum: ut quomodo per oras istas intrat caput hominis, ut vestiat se; sic per concordiam fraternam Christus intrat, qui est caput nostrum, ut vestiatur, ut Ecclesia illi hæreat.

X. Quid aliud dicit? « Sicut ros Hermon, qui descendit super montes Sion¹. » Hoc voluit intelligi, fratres mei, gratiam Dei esse quod fratres habitant in unum: non ex suis viribus, non ex suis meritis; sed ex illius dono, sed ex illius gratia, sicut ros de cælo. Non enim terra sibi posuit, aut non quidquid genuerit arescit, nisi pluvia desuper descendat. Dicit quodam loco in Psalmo, « Pluviam voluntariam segregabis, Deus, hæreditati tuæ². » Quare dixit voluntariam? Quia non meritis nostris, sed illius voluntate. Quid enim boni meruimus peccatores? Quid boni meruimus iniqui? Ex Adam Adam, et super Adam multa peccata nascuntur. Quisquis nascitur, Adam nascitur, damnatus de damnato, et addidit male vivendo super Adam. Quid enim boni meruit Adam? Et tamen misericors amavit, et sponsus dilexit, non pulchram, sed ut faceret pulchram. Ergo gratiam Dei dixit rorem Hermon.

XI. Sed Hermon quid sit, nosse debetis. Mons est quidam longe disjunctus ab Jerusalem, id est, a Sion. Itaque mirum est, quod sic ait: « Sicut ros Hermon, qui » descendit super montes Sion: » cum mons Hermon longe sit disjunctus ab Jerusalem: nam trans Jordanem esse dicitur. Ergo aliquid interpretatione Hermon quæramus. Nomen enim hebræum est, et habemus interpretationem ab eis qui illam linguam noverunt. Hermon interpretari dicitur, lumen exaltatum. A Christo enim ros.

¹ Psal. cxxxii, 3. — ² Id. lxxvii, 20.

Nam nullum lumen exaltatum, nisi Christus. Quomodo exaltatum est? Primo in cruce: postea in caelo. Exaltatus in cruce, cum humiliaretur; sed humiliatio illius non potuit nisi alta esse. Hominis dispensatio minus minusque fiebat, quæ significabatur in Joanne; Dei dispensatio in Domino nostro Jesu Christo crescebat: quod et natalibus eorum ostenditur. Nam ille natus est, sicut tradit Ecclesia, octavo Kalendas Julias, cum jam incipiunt minui dies: Dominus autem natus octavo Kalendas Januarias, quando jam dies incipiunt crescere. Audi ipsum Joannem confitentem: « Illum oportet crescere, me autem minui¹. » Et passiones ipsorum hoc indicant. Dominus in cruce exaltatus est, ille cæso capite deminutus. Ergo lumen exaltatum, Christus: inde est ros Hermon. Sed quicumque vultis habitare in unum, optate rorem istum, compluimini inde. Alioquin non poteritis tenere quod profiterimini, nec profiteri audere poteritis, nisi ille intonuerit; nec permanere poteritis, nisi ejus sagina non desit vobis: ipsa enim sagina descendit super montes Sion.

XII. Jam « Montes Sion, » magni in Sion. Quid est Sion? Ecclesia. Et qui ibi sunt montes? Magni. Quos significant montes, hos significat barba, hos significat ora vestimenti. Barba non intelligitur nisi in perfectis. Non ergo habitant in unum, nisi in quibus perfecta fuerit charitas Christi. Nam in quibus non est perfecta charitas Christi, et cum in uno sint, odiosi sunt, molesti sunt, turbulenti sunt, anxietate sua turbant cæteros; et quærent quid de illis dicant: quomodo in junctura inquietum jumentum non solum non trahit, sed et frangit calcibus quod junctum est. Si autem habet « Rorem Hermon, qui descendit super montes Sion, » quietus, pla-

¹ Joan. iii, 30.

catus, humilis, tolerans, pro murmure precem fundit. Nam murmuratores omnes magnifice descripti sunt quodam loco Scripturarum: « Præcordia fatui sicut rota » carri¹. » Quid est, Præcordia fatui sicut rota carri? Fœnum portat, et murmurat. Non enim potest rota carri quiescere a murmure. Sic sunt multi fratres, non habitant in unum nisi corpore. Sed qui sunt, qui habitant in unum. Illi de quibus dictum est: « Et erat illis anima una, » cor unum in Deum: et nemo dicebat aliquid suum » esse, sed erant illis omnia communia². » Designati sunt, descripti sunt qui pertineant ad barbam, qui pertineant ad oram vestimenti, qui numerentur inter montes Sion. Etsi sunt ibi alii murmuratores, meminerint dicti Domini: « Unus assumetur, et unus relinquetur³. »

XIII. « Quoniam ibi mandavit Dominus benedictionem⁴. » Ubi mandavit? In fratribus qui habitant in unum. Ibi præcepit benedictionem, ibi benedicunt Dominum qui habitant concorditer. Nam in discordia non benedicis Dominum. Sine causa dicis quia lingua tua sonat benedictionem Domini, si corde non sones. Ore benedicis, et corde maledicis. « Ore suo benedicebant, et » corde suo maledicebant⁵. » Numquid verba nostra sunt? Significati sunt quidam. Benedicis Dominum, cum oras; et sequeris in prece tua, et maledicis inimico tuo. Hoc est quod audistis ab ipso Domino: « Diligite inimicos vestros⁶? » Si autem facias, et diligas inimicum tuum, et ores pro eo, « Ibi mandavit Dominus benedictionem suam: » ibi habebis « Vitam in sæculum, » id est, in æternum. Multi enim amantes vitam istam, maledicunt inimicis suis: pro qua re, nisi pro ista vita, nisi pro commodis sæcularibus? Ubi te angustavit inimicus

¹ Eccli. xxxiii, 5. — ² Act. iv, 32. — ³ Matth. xxiv, 40. — ⁴ Psal. cxxxii, 3. — ⁵ Id. lxi, 5. — ⁶ Matth. v, 44.